Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

NEOKLASİZMİN SANATA BAKIŞ AÇISI VE DAVİD

Bayram DEDE
Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, bdede@adiyaman.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1168-4068

Dede, Bayram. "Neoklasizmin Sanata Bakış Açısı ve David". ulakbilge, 49 (2020 Haziran): s. 651–657. doi: 10.7816/ulakbilge-08-49-02

Öz

Neoklasisizm klasisizmin bir devamı gibi görünse de neoklasisizmin sahip olduğu içerik yani felsefi düşünce tamamen farklıdır. Bu farklılık çok somut biçimde görülebilir. Ama bu farklılık klasisizmle arasında büyük bir uçurum oluşturmaz. Neoklasisizm Yunan antikitesinden çok Roma İmparatorluğu ideallerini yansıtır. Bu idealler ve kavramlar Fransız İhtilalinin getirdiği kavramlarla daha da zenginleştirilerek sunulmuştur.

Aydınlanmanın bir çocuğu olan neoklasisizm rasyonalizme ve bilime olan inancı ile kendini var eder. Bunun yanında da o dönemi kadar adı duyulmamış ya da içi doldurulmamış kavramlar neoklasisizm ile anlam kazanır. Neoklasisizmin en önemi sanatçısı olan David tarafından bir filozof titizliği ile gündeme getirilmiş ve içten inanılmış olan erdem, vatanseverlik, özgürlük, eşitlik, kardeşlik gibi kavramlar yoğunlukla işlenmiştir. Bunun yanında ihtilalin büyük uğraş, gözyaşı, emek sonrasında oluşturduğu cumhuriyet düşüncesi ve adalet kavramı neoklasisizm ile birlikte sanatta yerini aldı. Bilime olan aşırı İnanç neoklasisizmin en önemli dayanaklarını oluşturdu. Yüzyıllar boyunca devam eden akademinin taviz vermez anlayışı düşünsel açıdan değişmiş neoklasisizmle birlikte birçok kavram konu olarak sanata girmiş oldu.

Anahtar Kelimeler: Neoklasisizm, sanat, İdealizm

Makale Bilgisi
Geliş: 15 Mart 2020 *Düzeltme: 12 Nisan 2020* *Kabul:25 Nisan 2020*

© 2020 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Neoklasisizm her ne kadar somut gelenekleri dile getirdiğini iddia etse de klasisizm gibi idealizmin dayanakları üzerinde yükselir. Neoklasik sanatçı milletin görkemini, asaletini ve tarihin şanlı sahnelerini işlerken; o kendi yalnızlığını, korkularını, kaygılarını ve ruhsal sorunlarını unutur. Benlik duygusunun oluşmadığı neoklasik sanatçı, kendisine verilen ödevi yerine getirmenin mutluluğunu yaşar. Buna rağmen neoklasik sanatçıların, klasisizm imajını terk edemedikleri için kendilerini aşmaları söz konusu değildir. Neoklasik sanatçıların, derinlerdeki benliğin söz konusu olmadığı çalışmalarında yeni bir estetik anlayışın ve yeni bir sanatsal tasarımın inşasına yönelik cesareti ve entelektüel birikimi yoktur. Neoklasik sanatçı, geçmişin deneyim ve bilgeliğinden olabildiğince faydalanmıştır. Kaygılarından doğan mükemmele ulaşma arzusu, sanatçıyı her halükarda güçlü kılar. Neoklasik sanatçı, geçmişin deneyimlerinden faydalanırken mükemmele ulaşma yolunda tüm zamanını çalışarak geçirir. Neoklasik sanatçı, yüzyıllar boyunca yaratıcılığın büyülü havasından uzak durmuştur. Bu da yılların bıraktığı mirasa bağlı kalmasından kaynaklanmıştır.Klasik anlayış, sanatın payandalarının sarsılmasına kadar hegemonyasını sürdürmüştür. Klasik sanatın en önemli savı, sanatın sanat için yapılması gerektiğidir. Çok katı bir yapıda bulunan klasik sanat, keşfedilen kavramların çok daha dışındaydı. Keşfetmek, klasisizm literatüründe olmayan bir kavramdır. Klasik sanatçı ölümsüzlüğü yakalamaya çalışırken, ölümsüzlüğe klasisizmin sanatsal kurallarından taviz vermeden ulaşabileceği kanaatini taşır. Buna rağmen, eserlerin seyirci üzerinde hayranlık uyandırıcı bir etkisi vardır. Sanata adanmışlığı da gözler önüne seren neoklasik sanatçı, sanatın sadece klasisizm ile sınırlı olduğu anlayışı içindedir. Süreçte, ihtilal sonrasında çıkan anlayışlar ve Roma antikitesinden devşirilen kavramlar daha da zenginleşti. Ama bunun dışındaki bazı değişiklikler dışında neoklasisizmin, klasisizmin bir devamı olarak sayılması mümkündür.

Neoklasizm ve Sanat

Neoklasisizm, ekonomik toplumsal yapıya bağlantılı halde olmuştur. Tanrısal özden türetilen konular, neoklasik sanatın bakış açısını oluşturur. Klasik sanatının özü de duygulardan tamamen arınmıştır. Sanatçının öznelliği silikleşmiştir. Sanatçı, kendi felsefesini dile getirmek yerine belli bir ideali gerçekleştirme anlayışı içindedir. Neoklasisizmin içsel ve dışsal bütünlüğü; onun, kendisini ideal bir çerçeveye oturtmasını sağlar. Disiplinli bir sanat eğitimi almış neoklasik sanatçı, oluşturduğu eseriyle izleyicinin görmek istediği tüm güzelliği karşılayacak güçtedir. Genel bir zenginliğe sahip olan neoklasik sanatın gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Klasik gelenekte kurallar o kadar sıkıdır ki; sanatçı, attığı her adımın hesabını verircesine titiz ve dikkatli davranır. Neoklasik kafa yüksek ideallere sahiptir. Bu yüzden sanatçının bireyselliği ve özelliği söz konusu bile olamaz. Sanatçı, büyük ideallere kendini adamıştır. Neoklasik sanatta sanatçının misyonu da budur. Sanat için sanat ilkesine sonuna kadar bağlı kalan sanatçı, bunun dışındaki sanat anlayışına pek sıcak bakmaz. Neoklasik sanatta "kalıcı olmak, ölümsüzlüğü yakalamak" amacı vardır. Bu yüzden sanatçı, eserlerinde mükemmele ulaşmak için sürekli çalışır. Günümüzde bile sanat eleştirmenlerinin birçoğu klasik sanatın kriterleri ile değerlendirme yapar. Klasik kavramı, her zaman geçerli olan g,ünümüzde de bir kültürün ulaştığı en üst aşamayı ifade etmek için kullanılır (Altar, 2009: 85). Neoklasik sanatçılar, sanatın kuşkusuz üstün niteliği yakalaması için klasik sanatın referansına ihtiyaç duyarlar. Klasik sanat, birçok sanat çalışmasında referans olarak ele alınır. Klasik sanat, sonsuzluğa hitap eder. Eskimez oluşu, onun en önemli özelliğidir. Zaman geçince de değerinden hiçbir şey eksilmez; tam tersi, daha fazla değer kazanır. Neoklasik sanat, klasik sanat gibi bir atölye sanatıdır. Bu yüzden, bir tasarım sanatı olduğu söylenebilir. Çünkü bir doğal görüntüyü işleyerek veya bir tarih sahnesini yerinde gözlemleyerek yapılmamıştır. Atölyede oluşturulan bir tasarımla figürler yerleştirilir ve boyanır. Neoklasik sanat, yerleşik düşünceyi de oluşturmaktadır. Klasik sanat, kendi dışındaki her türlü sanatsal düşüncelere ve açılımlara karşıdır. Klasik teriminin ifade ettiği anlam, genel itibariyle yaratıda bir düzeni, huzuru, açıklığı, ölçüyü, armoniyi ifade eder. Bu tanımlamalar sanat yazarlarınca ve eleştirmenlerce de kabul edilir (Altar, 2009: 85). Neoklasik sanatçı, klasik sanatın tüm kurallarını harfiyen yerine getirir. Böylece hep gündemde kalacağı ve başarılı olacağı düşünülür. Neoklasik sanatçı, hiç rahatına düşkün olmadan çalışır ve çalıştığı her ayrıntının hakkını vermek için çok dikkatli davranır. Sanatçı, kendine verilen buyruksal siparişlere göre hareket eder. Neoklasik sanatın dönüşümünü, hiçbir zaman gerçekleştiremez. Farklılaşan sadece bir sanatçının konuyu kendi ustalığı çerçevesinde işlemesidir. Klasik sanatın değerlerine birebir bağlılığı, tüm klasik sanatçıların ortak özelliğidir.

Neoklasik sanatçı, ideal görüntüyü oluşturmak için resmin akademik olarak tüm elemanlarına hakim olmak zorundadır. Müstesna bir sanat anlayışı olarak görülen klasik sanat, kendinden taviz vermeyen bir katı anlayış haline geldi. Neoklasik sanatçı, dış dünyayı ve dış nesnelliği, ideal bakışıyla yeniden tasarlayıp oluşturuyordu. Sanatçının, klasik sanatın var olmasını sağlayan kurallar dizisine körü körüne bağlı olduğu söylenebilir. Bunun dışında sanatçının farklı eğilimlere yönelmesi söz konusu bile değildir. Sanatçının duygusallığına ait izler de bulunmaz. Sabit olan neoklasik sanatta ne atılım ne de sanatçının, insanı şaşırtacak çıkışları vardır. Neoklasik sanatçı, eserini en küçük ayrıntısına kadar özenle işler. Toplumsal sorunlar, sanatçının ilgi alanının dışında kalır. O daha çok, ideal konuları işler; amacı, sanatta bir ideale ulaşmaktır. Neoklasik sanatçının tutkularıyla bağlandığı klasik sanat, bireysel özgürlüğü tamamen ortadan kaldırmıştır ama yavaş yavaş bireyselliğin gündeme gelmesiyle klasik sanat, etkisini yitirmiştir. Bireysel anlayışlar klasik sanatı tehdit ederek, klasik sanatın yavaş yavaş tasfiyesini getirmiştir. Klasik sanat, hiçbir esnekliğinin bulunmaması nedeniyle neoklasisizmi de dolu dizgin bir atılım yapmaktan alıkoymuştu. Neoklasik sanatçının görkemli çalışmaları, olağanüstü bir ustalığın sonucu olarak gerçekleşmişti. Neoklasik sanatçı, kendi ruhunu bir kenara bırakarak, evrensel gördüğü değerleri ifade etmek gereğini yüreğinde taşır. Bunu da devingen olmayan klasik sanatın kurallarına göre yapar. Servet sahibi kişiler ve kurumlar neoklasik sanatçıyı ihya ederek sanatçının, yaptığı işten gurur duymasını sağlar. Neoklasik sanatçı, sanatını sergilerken olağanüstü bir çaba sarf eder; sanatçı, kendini içten içe dizayn ederek ustalık yönünü güçlendirir. Klasik sanatta biçim ve rengin ustalıkla kaynaştığı söylenebilir. Yüreklerden sökülüp atılmayacak kadar içselleştirilmiş olan klasik sanatın, uzun zamandan beri süregelen bir dogma olduğu söylenebilir. Hiçbir bir zaman tükenmeyen sanat enerjisini kendinde bulan büyük sanatçılar ölçü, düzen, planlama ve tasarlamayı içine alan bir sanat anlayışı oluşturur. Siyasal, sosyal ve ekonomik yapı ile birebir bağlantılı olan neoklasisizm, kendinden önce ödünç aldığı formları mükemmelleştirmek için büyük bir çaba gösterir. Neoklasisizmde açık seçik formların ve sağlam kompozisyonların, birbiriyle mükemmel, aynı zamanda da koşulsuz bir bütünlük sağladığına tanık olunur. Klasik sanat eseri, diğer sanat anlayışları ile yapılan resimlerden hemen ayırt edilir. Klasik sanat, rasyonel çizgide ilerlediği iddia edilen bir anlayıştır. Neoklasisizm, sanat anlayışından hiçbir taviz vermeden hünerini ve ustalığını, çırağına aktarıyordu. Sanatçı, halkın kalbinde yerleşmiş Antik Çağın kahramanlıklarını ya da Antik Çağda yaşamış yürekleri sızlatan bir olayı ustaca işlemenin vermiş olduğu iç huzuru yaşıyordu. Neoklasisizm, konu coşkunluğunun klasik sanatın ölçülü ve mükemmel bir kaynaşımını gerçekleştirmiş oluyordu. Tüm kompozisyonlar gün gibi açık, net ve herhangi bir yoruma el vermez ruhsal çizgiye pek rastlanmayan neoklasisizm, sanata tükenmez bir coşku ile sahip olur ama bu coşku, romantik türünden bir coşku değildir; görevini birebir yerine getirmenin vermiş olduğu bir coşkudur. Sanatçı, eseri karşısında büyük bir hayranlık duygusu içindedir. Görsel yönü çok güçlü olan neoklasik çalışmalar karşısında dalıp gitmek ve hayranlık duymamak mümkün değildir. Aşırı bir duyarlılığın adı olan neoklasik çalışmalarda, Antik Çağın idealleştirilmiş konuları, yürek hoplatıcı bir hayranlıkla izlenir. Konuların işlenişinde bir titizlik vardır. Klasik sanatçı birçok ayrıntıyı en ince detayına kadar işler. Tarihten ve mitolojiden alınan konular, sanatçının büyük bir titizlikle işlediği konulardır.

Neoklasik sanat anlayışı en derinlerde yatan o mükemmelliği gösterir. Sanatçı, özerkliği konusunda da dar bir çerçevenin içine sıkışıp kalan neoklasisizmin sanatın dengeyle kurulacağı inancını yüreğinin en derinlerinde taşır. Kompozisyonlarda kullanılan figürleri simgesel anlamlarda da kullanır. Neoklasik çalışmalar, akılla bu dünyayı özdeşleştirme anlayışını taşımıştı. Neoklasik çalışmalarda sanatçı, kılı kırk yaran en küçük detayı bile büyük bir ustalıkla işler. Bu yüzden Neoklasik çalışmaların insanlar üzerinde bıraktığı enfes ve büyüleyici etkisi hemen hissedilir. Bu çalışmalarda aklın duygular üzerindeki baskısını görmek mümkündür. Neoklasik sanat, soylu çağın en büyük sözcüsü gibidir. Tüm neoklasik sanatçılarda en güzeli ve en mükemmeli yapma anlayışı vardır. Neoklasik sanatçıların, sanatını ululaştırma çabası ve çığlığı yüzünden, neoklasisizmi derinlemesine sorguya çekmek gibi bir amaçları olmamıştı. Klasik sanatın şiirsel bir pırıltısı vardır ama insanı aldatan sahte hayalleri yoktur. Ruhların derinliklerine inen Neoklasik sanat anlayışı, olabildiğince yetkinleşmiştir. İçleri tutkuyla kaynayan Neoklasik sanatçılar, kafalarındaki tüm enerjilerini ortaya koyarak mükemmel bir sanat ortaya koymuşlardır. Neoklasik anlayışın doğurduğu dogmalar, Neoklasisizmin diğer sanat anlayışlarından farklılığını ortaya koyar. Neoklasisizmin katı bir disipline sahip anlayışı; siyasal, sosyal ve iktisadi alanlardaki değişimlerle birlikte yerini yeni sanatsal paradigmalara bırakır.

Neoklasizm ve David

Neoklasik sanatın insanı heyecanlandıran ölçülülüğü ve ağırbaşlılığı, insanda bir yücelik duygusu uyandırır. Neoklasik sanatçıların resimlerinde göz kamaştırıcı formların her birinin, birbirleriyle ahenk içerisinde, planlı bir şekilde yerleştirilmiş olarak kompoze edildikleri gözlemlenir. Toplumsal kitleye kendini bir imparatorluk ihtişamı içinde sunan neoklasik resimler, halk tarafından pek yadsınmaz. Antik Çağın ozanlarınca mırıldanan mitolojik konular, tarihe iz düşen büyük kahramanlıkların unutulmuş hikayeleri ele alınır. Klasik sanatçı, Roma ideallerinin kaybolmuş görüntülerini açığa çıkarır; onları tekrardan görünür hale getirir. Saray ve aristokrasinin ruhunu okşayıcı sahneler, neoklasisizmin en önemli konularıdır. Sarayın, verdiği siparişlerle kutsal bir imajı gerçekleştirdiği ve sanatın kutsal bir amaca hizmet etmesi gerektiği düşüncesi, neoklasisizmde yaygın bir anlayış olarak kabul edilir. David, mükemmel ve yetenekli enerjisini neoklasisizmin hizmetine sunmuştur. Kalbi yeni değerler için atan David, batıdaki alışılagelmiş klasik anlayıştan tam olarak kopmadan yeni bir sanat anlayışına başlangıç yapmıştır. Özgürlüğü, onuru, erdemi ve vazgeçilmez insan vasıflarını savunan insanları resmetmişti. David kendi özünü Neoklasisizmde bulmuştu. David, belki de ele aldığı konuları, üstün değerlere bir gönül borcu olduğunu düşünerek işlemişti. Yüreğinde taşıdığı taviz verilmez değerleri ele alarak, klasik tekdüzeliği kırmış olması önemliydi. Etkisini artık kaybetmeye başlayan Klasisizme de yeni bir bakış açısı sunmuştu. David'le Neoklasisizm keskin sınırları bulunan bir anlayış geliştirirken, konuları ise boyun eğmez, onurlu, gururlu, içsel bir güçle donatılmış en ateşli değerleri savunan kahramanları ele almıştı. David, kendi misyonunu şu cümlelerle ifade eder: "Her biriniz doğanın bize bahşettiği yeteneklerden dolayı ülkemize karşı sorumluyuz gerçek bir vatansever bütün coşkusuyla yurttaşlarını aydınlatmaya çalışmalı ve kahramanlık ile erdemin yüce amaçlarından asla taviz vermemelidir" (Shiner, 2013: 234).

Resim 1. Jacques-Louis David, Horasların Yemini, 1784.

Resim 1'de "Horasların Yemini" adlı tablosunda Roma İmparatorluğu dönemi ile ilgili bir konu işlenmiştir. Kardeşlerin, babalarının elinden Üç Kılıç'ı alması betimlenmiştir. Figürler; gururlu, boyun eğmez ve dik duruşlarıyla göze çarpmaktadır. Yüksek bir erdemle kendilerine verilen görevi yerine getirecekler inin onurunu yaşamaktadır. Kadınlarda, bir umutsuzluğun yaktığı derin bir acı göze çarpmaktadır. Horas kardeşler ise karılarının aksine savundukları değerlerin kendi canlarından daha önemli olduğunu ifade eder gibi davranmaktadır. Özellikle 18. yüzyıl ortasında sanat, anlayış olarak geçmiş kültürlere yönelmiştir. Bu kültürler Grek, Roma, Etrüsk, Mısır kültürleridir. Bu kültürler aradan çok uzun zaman geçmesine rağmen sanata konu olmuşlardır (Mülayim, 2008: 129). Sanat tarihinde dönem dönem geçmişe bir özlem biçiminde doğan, geçmişin değerlerini ve yaşam tarzını örnek alan sanat anlayışları oluşmuştu. Geçmişe yönelmek, bazı sanat anlayışları için azımsanmayacak bir kaynak oluşturur. Ama Neoklasisizmin asıl özendiği, Roma dönemidir. Yeni ortaya çıkan özgürlük, vatanseverlik ve yiğitlik gibi kavramlar öne çıkarken; Spartalıların dışa yönelik sertliği ve Stoacıların içsel denetleme anlayışı, hızla yaygınlaşan Burjuva ahlak değerlerinin yerini almıştır (Hauser, 1995: 133). Neoklasisizm, yeni düşüncelerle sanata büyük bir dinamizm kazandırmıştır. Roma İmparatorluğu dönemindeki ideallerin devşirilmesiyle somutluk kazanmıştır. Roma ideallerine ve onların yaşamına duyulan büyük hayranlığın toplumda topyekûn kabul

edilmesinin yolu da açılmış oluyordu. Devrimin oluşturduğu rasyonel yargıların toplumsal bir kanı haline gelmesi ile birlikte hem bireysel hem de toplumsal ideallerin ön plana çıktığı görülür. Devrim, vatanseverlik, yiğitlik gibi ideallerin; Romalılara özgü erdemlerin; özgürlük, cumhuriyet gibi kavramların sanattaki en iyi temsilcisi Neoklasisizm olacaktır. Neoklasisizm, bu kavramları çok iyi yansıtarak, bu dönemin sözcüsü olmuştur (Hauser, 1995: 133). Neoklasik sanat, yeni değerler oluşturmuştu. Artık sanatçı ya da toplum, bu değerler uğruna ölüme gidebilirdi. Sanatçı, her türlü keyfi yönetime karşı, ulvi gördüğü özgürlüğü kendine ait bir dille anlatma yolunu seçti. Yeniden oluşturulan ahlak ve erdemler, yeni Fransa'nın asla vazgeçemeyeceği değerlere dönüştü. Bu değerlerin sözcülüğünü de Jacques-Louis David yaptı. Fransa'da Roma döneminin özellikleri her alanda kendini göstermiştir. David, sosyal yaşamda da etkili olmuştur. David'in etkisiyle Fransız evleri, Romalıların kullandıkları mobilyalar gibi döşendi. Fransız erkekleri, saçlarını Romalı erkeklerin saçları gibi kestirmeye başlarken; Fransız kadınları da Romalı kadınlar gibi giyinmeye başladılar. Bu anlayışlar Fransa'yı bir anda sarıp sarmalayan bir moda haline geldi (Şenyapılı, 2004: 14). Roma kültürünün ölümsüzleşmesi, muzaffer tarihi ve görkemli yaşamları, kendine özgü tutumlarını kopya ederek müthiş bir sanat oluşumunun önünü açar. Neoklasisizmin geçmişe olan özlemi Roma'ya özlem biçimine dönüştü. Konuları sadece siyasetle sınırlı kalmaz. Kendilerine örnek aldıkları Roma Dönemi vatandaşlarının daha erdemli bir yaşam sürdürdüklerine inanılır. Bu yeni geçici heves, moda boyutunda olur. Bu erdemler (özgürlük, haksızlıkla mücadele, vatan aşkı gibi kavramlar), ulus içinde ortak bir değere dönüşürken artık ulusların da dışında evrensel bir boyut kazanır.

Resim 2. Jacques-Louis David, Marat'ın Öldürülmesi, 1793.

Resim 2'de Fransız ihtilalinde emeği geçen en önemli önderlerden Marat'ın, fanatik bir genç kadın tarafından banyosunda öldürülmesinin ardından David, ona olan saygısından dolayı onu yüksek değerler uğruna ölen bir şehit olarak resimledi (Gombrich, 2002: 485). İhtilalin hemen arkasından olayın gerçekleşmesi, David'in onu bir kahraman gibi göstermesinin nedeni olmuştur. Özgürlük ve diğer erdemler için mücadele vermesi Marat'ı bir ölümsüzlük ve şehitlik mertebesine ulaştırmıştır. David Neoklasik anlayışa uygun resimleyebilmek için polis kayıtlarındaki en ince ayrıntıyı bile gözden kaçırmamıştır. David eserlerini, vücuttaki kasların hangi yolla hacimlendirileceğini ve vücuttaki mükemmelliğin nasıl verileceğini özellikle Klasik Yunan ve Roma heykellerini araştırarak işlemeye çalışmıştır (Gombrich, 2002: 485). Asıl faydalandığı, Klasik Yunan heykel sanatıdır. Klasik Yunan sanatı, David için biçilmiş bir kaftandı. Klasik Yunan heykelindeki anlayışı kendi resmine uygulamış ve başarılı olmuştu. Neoklasik bir eser olan "Marat'ın Öldürülmesi" adlı eser, Yunan ve Roma klasik sanatından faydalanılarak verilmiştir. David, Marat'ı kan banyosu içinde resmederken klasik sanatın kurallarına bağlı kalmıştır (Girgin, 2018: 80). Toplum için örnek olmuş, toplum adına mücadele etmiş, üstün değerler uğruna ölmüş olan Marat, David tarafından ölümsüzleştirilmiştir. David yaptığı çalışmaları, aslına bağlı kalması için en ince ayrıntısına kadar incelemiş, gerçeği yansıtmaya çalışmıştır ama tüm çalışmalarında olduğu gibi bu çalışmasında da

idealleştirmeye gitmiştir. David'de küçük değişimler dışında tamamen Klasisizmin etkisi görülür. Aslında tüm çalışmalar biçim olarak Klasisizme göre şekillenmiştir. David'in eserlerinin anlayış olarak Klasisizmden farkı ise, tamamen içeriksel oluşudur. Görüntünün olağanüstü mükemmelliğinden faydalanan neoklasik sanatçı, zaaflarını da gizlemek için kibrin arkasına gizlenir. Yönetici grubun ya da kurumun isteğiyle akılcı bir biçim sürdüren neoklasik sanatçı, yaptığı işi bir aktivite olarak görmez; sanatı bir görev olarak ele alır. Neoklasik sanatçı, tarihsel konulardan olabildiğince faydalanmıştı. Gittikçe artan, sanatın katı kurallarının oluşturduğu buğulu hava ve önyargılar, sanatçıyı çok büyük hamleler yapmaktan da alıkoymuştu.

Sonuç

Klasik sanattaki tinsel ritüeller Neoklasisizmde yerini ihtilalin doğurduğu yeni kavramlara bıraktı. Fransız İhtilali'nin yarattığı kavramlar her ne kadar neoklasik sanatçı tarafından inanılan ve yüceltilen doğrular olarak işlense de; sanatçının meydan okuması ve yeni biçim ve yeni içeriklerin denenmesi için daha yüzyılların geçmesi gerekecekti. İdealizmin pratiğe döküldüğü çalışmalar Neoklasisizmin en önemli özelliğidir. Neoklasisizm ile klasisizm arasında ancak fiilî benzerlikler bulunabilir. Aslında ikisinde de ideallerin sanattaki etkisini görmek mümkündür. Ama içerik açısından bakıldığında bazı ayrımlar vardır. İdealizmin dünyevileşmesi anlamına gelen Neoklasisizm Fransız İhtilali'nin getirdiği yeni kutsal değerlere adanmışlıkla kendini ifade eder. İdeallerin ve kavramların oluşturulması, neoklasisizme kendi kimliğini kazandırmıştır. Sanatçı; ızdırapları, hayalleri ve kişisel duyguları peşinden koşmaktansa, daha ulvi değerler peşinde koşmayı uygun bulur. Neoklasisizmin siyasal ve toplumsal yapı ile iç içe geçmişi, siyasal ve toplumsal yaşamın getirdiği değerler doğrultusunda sanata yansımış ve toplumun, uğruna gözünü kırpmadan öleceği değerler ele alınmıştı. Fransız İhtilali'nin topluma hediye ettiği bu kavramlara, toplum ve sanatçı tarafından kutsal bir emanet gibi sahip çıkılmıştır. Neoklasisizmin, yüksek bir kültüre de hitap ettiği söylenebilir. Hüzünlü bir sahne olan "Horace Kardeşlerin Yemini"nde, sanatçı sosyal bir konuyu işler. Roma'nın haşmeti ve onun imgesi, sanatçıya ilham verir. Antikitenin eski değerleri, Neoklasisizmin yeni değerleri ile anlatılır. Ulvi bir amacın yerine getirildiği düşünülür. Kurumların ve toplumun sözlüğü üstlenilir. Amaç, ortak bir bilinç ve yeni bir ulus inşasıdır. "Marat'ın Öldürülüşü" adlı tabloda ise ihtilalin getirdiği değerler ve bu değerlerin toplumun yeni kutsalları olduğunun altı çizilir. İnce bir beğeni düzeyinin olduğu çalışmalar Neoklasisizmin ihtişamını gösterir. Neoklasisizmin getirdiği yenilikler yeni bir bakış açısı oluşturarak rasyonalizmi de arkasına almış ve sanatın daha da zenginleşmesine katkıda bulunmuştur.

KAYNAKLAR

Altar, Cevad, Memduh, (2009). Sanat Felsefesi Üzerine, 2. Baskı, İstanbul: Pan Yayınları

Girgin, Figen, (2018) Çağdaş Sanat ve Yeniden Üretim, Alıntı, öykünme, kolaj ve taklit 1. Baskı, İstanbul Hayalperest Yayınları.

Gombrıch, E. H. 2002. Sanatın Öyküsü, Erol Erduran-Ömer Erduran (çev.), İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hauser, Arnold, (1995). Sanatın Toplumsal Tarihi, 2. Baskı, Yıldız Gölönü (çev), İstanbul: Remzi Kitabevi.

Shıner, Larry (2013) .sanatın icadı (Bir kültür tarihi) 3. Baskı, (çev. İsmail Türkmen) İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Şenyapılı, Önder, (2004). THE ART MILLENNIUM Romantizm, İstanbul: Boyut Yayınları.

Mülayim, Selçuk. (2008) Sanata Giriş, 2.baskı, İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.

Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

NEOCLACISISM'S VIEW OF ART AND DAVID

Bayram DEDE

Abstract

Although neoclassicism seems to be a continuation of classicism, the content that neoclassicism possesses, philosophical thought, is completely different. But this difference does not create a huge gap between classicism and neoclassicism. Neoclassicism reflects the ideals of the Roman empire rather than the Greek antiquity. These ideals and concepts are presented with enrichment with the concepts brought by the French revolution.

Neoclassicism, a child of enlightenment, brings itself into existence with its belief in rationalism and science. Besides, concepts that have not been heard until that time have gained meaning with neoclassicism. The concepts which were brought up with a philosopher rigor by David, the most important artist of neoclassicism, such as virtue, patriotism, freedom, equality and fraternity have been intensely treated. In addition to this, the concept of the republic and the concept of justice created by the revolution after the great struggle, tears, and labor took its place in the art together with neoclassicism. The extreme belief in science has formed the most important pillars of neoclassicism. The unbending understanding of the academy, which has been going on for centuries, together with neoclassicism that has changed mentally and many concepts have entered into art as a subject.

Keywords: neoclassicism, art, idealism